«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἰανουαρίου 1934 | Ἀριθ. 1122

ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

Νὰ συκοφαντήσῃς ἢ καὶ νὰ κακολογήσῃς τὸν πλησίον σου χωρὶς ἀφορμήν, μόνον καὶ μόνον ἀπὸ ἀντιζηλίαν ἢ ἀπὸ μοχθηρίαν καὶ χαιρεκακίαν, αὐτὸ εἶνε γνώρισμα ψυχῆς μαύρης, ἡ ὁποία δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν Θεόν. Δὲν χρειάζονται πολλὰ λόγια διὰ νὰ τὸ καταλάβῃ κανείς. Ἀκόμη καὶ τὰ φείδια, τὰ φαρμακερὰ καὶ δηλητηριώδη, ὅταν δὲν πεινοῦν καὶ ὅταν δὲν ἀμύνωνται, δὲν ἐπιτίθενται χωρὶς ἀφορμὴν ἐναντίον οὐδενός. Ὄχι· ἡ ὀχιὰ καὶ ὁ ἀστρίτης δὲν σοῦ ἐπιτίθενται, ἐὰν δὲν τὰ πειράξῃς. Καὶ πρέπει κυριολεκτικῶς νὰ πέσῃς ἐπάνω των, διὰ νὰ ὁρμήσουν ἐναντίον σου μὲ τὸν σκοπὸν νὰ σὲ δηλητηριάσουν. Χωρὶς λόγον λοιπὸν σὺ καὶ χωρὶς ἀφορμὴν νὰ ἀνοίγῃς τὸ στόμα σου καὶ νὰ χύνῃς κατὰ τοῦ ἄλλου δηλητήριον, ὀλεθριώτερον ἀπὸ τὸ δηλητήριον τῆς ὀχιᾶς, σημαίνει, ὅτι εἶσαι τὸ φαρμακερώτερον καὶ πικρότερον καὶ μοχθηρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄγρια θηρία καὶ ἑρπετά.

Ἀλλ' ἰδού, ὅτι οἱ ἄλλοι μᾶς δίδουν ἴσως ἀφορμάς. Πιθανῶς μᾶς πικραίνουν αὐτοὶ πρῶτοι, μᾶς κακολογοῦν, μᾶς δυσφημοῦν. Καὶ ἀναγκάζομαι νὰ ἀμυνθῶ.....

Νὰ ἀμυνθῇς, ἀδελφέ μου; Ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ ἀσφαλὴς τρόπος τῆς ἀμύνης. Ὁ σοφὸς Σολομῶν, ποὺ εἶξευρε πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅλους μας, σὲ ἀποτρέπει. Μή, σοῦ φωνάζει. «Μὴ εἴπῃς, Ὃν τρόπον ἐχρήσατό μοι, χρήσομαι αὐτῷ, τίσομαι δὲ αὐτόν, ἃ με ἠδίκησε» (Πάροιμ. κδ' 29). Δηλαδὴ ὅπως μὲ μετεχειρίσθη ἐκεῖνος, θὰ τὸν μεταχειρισθῶ καὶ ἐγώ. Καὶ θὰ τὸν πληρώσω ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μὲ ἠδίκησεν. Ὤ! μὴ τὸ εἴπῃς αὐτό, ἄνθρωπέ μου, φωνάζει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Σολομῶντος. Δὲν καταλαμβάνεις, ὅτι μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, ἀντὶ νὰ ὑπερασπισθῇς τὸν ἑαυτόν σου, τὸν πολεμεῖς μὲ τὰς ἰδίας σου χεῖρας καὶ τὸν ἐκθέτεις εἰς σοβαρωτέρους κινδύνους; Διότι τὸ βλέπεις καθαρά. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν δὲν ρίπτεις νερόν, ἀλλὰ φρύγανα καὶ «μπαροῦτι εἰς τὴν φωτιάν», ποὺ εἶνε φουντωμένη. Εἶνε ζήτημα, ὅτι αὐτὴ θὰ ἐπεκταθῇ περισσότερον καὶ θὰ σωρεύσῃ καταστροφὰς βιαιοτέρας;

Ἄ! ἀναγνῶστά μου. Ἄκουσε, πῶς ἀμύνεται κατὰ τῶν συκοφαντῶν του ἕνας βασιλεὺς ἐνάρετος, δίκαιος, ἀλλὰ καὶ δυνατὸς καὶ θριαμβευτὴς ἔνδοξος εἰς πολλοὺς πολέμους. Εἶνε ὁ Δαβίδ, ὁ ὁποῖος δὲν ζητεῖ διὰ τῆς μαχαίρας του καὶ τῆς βασιλικῆς του ἰσχύος νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἑαυτόν του ἀπέναντι τῶν συκοφαντῶν του, ἀλλὰ προσφεύγει εἰς τὸν Θεόν. «Φύλαξόν με, τῷ λέγει, ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου». Δὲν ἔμαθες λοιπὸν ἀκόμη, ὅτι ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ὑψίστου τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἐκδικήσεως μόνος ὁ Θεὸς ἔχει δικαίωμα νὰ κάθηται καὶ νὰ δικάζῃ; Καὶ δὲν εἰξεύρεις, ὅτι καὶ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν κανένας ἄλλος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον τοῦ δικαστοῦ καὶ ἐκδικητοῦ, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὡς ἀντιπρόσωποί Του καὶ ἐξ Ὀνόματός Του δικάζουν εἰς τὰ ἐπίσημα δικαστήρια; Ταλαίπωρε! Ζητῶν νὰ ἀνταποδώσῃς συκοφαντίαν εἰς τὴν συκοφαντίαν καὶ δυσφήμησιν εἰς τὴν κακολογίαν, ἁμαρτάνεις διπλᾶ. Πρῶτον διότι ψεύδεσαι καὶ συκοφαντεῖς. Καὶ δεύτερον διότι ἀποπειρᾶσαι νὰ σφετερισθῇς θεῖα δικαιώματα. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ ὑπερασπίσῃς τὸν ἑαυτόν σου, τὸν ἐκθέτεις εἰς πολὺ τρομερώτερον κίνδυνον. Καὶ ἐνῷ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀποστερεῖσαι τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος εἶνε πάντοτε ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς βοηθὸς τῶν ἀδικουμένων, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος προκαλεῖς ἐναντίον σου τὴν ὀργήν Του. Ὑπάρχει ἀπὸ αὐτὸ ἄλλο χειρότερον;

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Α' ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

10. «Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν».

Διότι δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον καὶ κοπιάζομεν καὶ ὡς μωροὶ περιπαιζόμεθα, διότι ἔχομεν στηρίξει τὴν ἐλπίδα μας ἐπὶ τὸν ζῶντα Θεόν, ὁ Ὁποῖος εἶνε σωτὴρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, πρὸ παντὸς δὲ τῶν πιστῶν.

«Εἰς τοῦτο γάρ». Διότι εἶνε πιστὸς ὁ λόγος, ἀκριβῶς δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς.... Ἐπειδὴ ἀποβλέπομεν εἰς τὸ ὅτι ὁ λόγος οὗτος εἶνε πιστός, διὰ τοῦτο καὶ «κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα», ἤτοι ὑποβαλλόμεθα εἰς τοὺς κόπους τῆς ἀποστολικῆς διακονίας καὶ δεχόμεθα τοὺς ἐμπαιγμοὺς καὶ τὰς ὕβρεις τῶν ἀπίστων.

«ὅτι ἠλπίκαμεν», διότι ἔχομεν στηρίξει τὰς ἐλπίδας μας. Ἐπεξηγεῖ ἤδη τὸ **«εἰς τοῦτο»**, καὶ ἐκθέτει τὸν λόγον τὸν πιστὸν καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς εἶνε σωτὴρ πάντων.

«ἐπὶ Θεῷ ζῶντι». Εἶνε ζῶν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄψυχα εἴδωλα καὶ δίδει ζωήν.

«ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων». Ὁ Θεός, ὅπως ἀνέπτυξε προηγουμένως, θέλει καὶ ἔχει τὴν διάθεσιν, ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι σωθῶσιν. Ὡς ἐκ τῆς προθέσεώς του ταύτης δὲ εἶνε σωτὴρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν δὲ ὅλοι δὲν σώζωνται, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν θέλησιν τῶν μὴ σωζομένων. Πάντως ὅμως καὶ ὡρισμένως ὁ Θεὸς εἶνε σωτὴρ τῶν πιστῶν.—Δύναται καὶ γενικώτερον νὰ ἑρμηνευθῇ τὸ χωρίον ὡς ἑξῆς: Ὁ Θεὸς εἶνε σωτὴρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, διότι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ζῶσιν οἱ πάντες· αὐτός ἐστιν ὁ ζωοποιῶν τὰ πάντα(Α' Τιμοθ. ϛ' 13) καὶ αὐτὸς προστατεύει καὶ διασώζει τὴν ζωὴν πάντων. Ἐπὶ πλέον δὲ Αὐτὸς ἐμβάλλει εἰς ἕνα ἕκαστον τὸ ἔνστικτον τοῦ «ζητεῖν τὸν Κύριον»(Πράξ. ιζ' 27). Καὶ Αὐτὸς ἐπιθυμεῖ τὴν σωτηρίαν πάντων. Κατ' ἐξοχὴν ὅμως εἶνε σωτὴρ τῶν πιστῶν, διότι συντελεῖ τὴν σωτηρίαν τούτων, παρέχων τὴν χάριν τοῦ Πνεύματός Του εἰς αὐτούς, ἐπειδὴ οὗτοι διὰ τῆς πίστεώς των δέχονται ἐν ἑαυτοῖς καὶ τὸ ἔργον τῆς χάριτος.

11. «Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε».

Ἐντόνως σύσταινε ταῦτα καὶ δίδασκε.

«Παράγγελλε». Μετὰ προσταγῆς καὶ ἐπιβολῆς δίδασκε ταῦτα. Ἀπαίτει μετ' ἐξουσίας νὰ γίνωνται ταῦτα. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐμπεριλαμβάνει ἴσως καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ δέχεσθαι ἄγγελμά τι παρά τινος καὶ μεταβιβάζειν αὐτὸ εἰς ἕτερόν τινα. Ὁπότε θὰ ἑρμηνεύσωμεν: Λέγε ταῦτα ἐξ ὀνόματός μου· διαβίβαζε τὴν περὶ τούτων παραγγελίαν μου. Πάντως μεταξὺ τοῦ **«παράγγελλε»** καὶ **«δίδασκε»** ὑπάρχει διαφορά τις. Τὸ **«δίδασκε»** ἀναφέρεται εἰς τὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ πῶς ταῦτα γίνονται, ἐνῷ τὸ **«παράγγελε»** ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ ὅτι ταῦτα ἀπαραιτήτως δέον νὰ γίνουν.

«ταῦτα». Ποῖα; Τὰ εἰς τοὺς στίχους 6—10 ἀναφερόμενα.

12. «Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ».

Κανεὶς ἂς μὴ καταφρονῇ τὴν νεότητά σου, ἀλλὰ γίνου παράδειγμα τῶν πιστῶν εἰς τὸν λόγον, εἰς τὴν διαγωγήν σου κατὰ τὴν μετ' αὐτῶν συναναστροφήν, εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν πνευματικὴν ζωήν, εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν ἁγνότητα καὶ σωφροσύνην.

«Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω». Νεότητα λέγων ὁ ἀπόστολος ἐννοεῖ τὴν περίοδον τὴν μεταξὺ τοῦ τριακοστοῦ καὶ τεσσαρακοστοῦ ἔτους τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐκτεινομένην, καθὼς σημειοῖ καὶ ὁ Εἰρηναῖος(κατὰ αἱρέσ. II, 22). Πάντως ὁ Τιμόθεος, προσληφθεὶς ὑπὸ τοῦ Παύλου συνεργὸς περὶ τὸ 51μ.Χ., πρέπει ἤδη(τῷ 65—66 μ. Χ.) νὰ ἔχῃ ὑπερβῇ τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, διότι, ὅταν ὁ Παῦλος προσέλαβεν αὐτόν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε μικρότερον τῶν 20 ἐτῶν. Λέγων δὲ ταῦτα ὁ ἀπόστολος ἢ εἶχες ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἐπιστολὴ θὰ ἀνεγινώσκετο ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ Τιμοθέου ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς ὅλης ἐκκλησίας τῶν Ἐφεσίων ἢ τουλάχιστον τῶν προκρίτων αὐτῆς καὶ συνεπῶς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἡ σύστασίς του αὕτη θὰ εἶχεν ἐπὶ τῆς ὅλης ἐκκλησίας· ἢ ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὁ βίος του εἶνε τοιοῦτος, ὥστε νὰ ἐπισπᾷ παρὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ ὅλων τὸν σεβασμόν. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἑρμηνείαν σημειοῖ καὶ ὁ Χρυσόστομος: «Μηδεὶς διὰ τὴν νεότητα καταφρονήσῃ σου· ἕως γὰρ ἀντίρροπον ἐπιδεικνύῃ βίον, οὐκέτι διὰ τὴν ἡλικίαν τις καταφρονήσει, ἀλλὰ καὶ θαυμάσει μᾶλλον».

(Ἀκολουθεῖ)

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΤΡΙΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

«Οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ». Νὰ χωρατεύσῃς μὲ τὸ ὄνομα κάποιου δυνατοῦ ἄοχοντα τὸ συλλογίζεσαι πολύ. Διότι κινδυνεύεις νὰ πέσῃς στὴν δυσμένειάν του, μόλις μάθῃ, ὅτι παίζεις καὶ ἀστειεύεσαι εἰς βάρος του. Πολὺ περισσότερον θὰ σκεφθῇς καλὰ νὰ βρίσῃς τὸ ὄνομα τοῦ κυβερνήτου σου καὶ τοῦ βασιλιᾶ σου, ἐπειδὴ κινδυνεύεις νὰ καθίσῃς εἰς τὸ σκαμνὶ τοῦ κατηγορουμένου. Νὰ λάβῃς ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· νὰ τὸ ἀνακατεύσῃς εἰς τὰ ἀστεῖά σου· νὰ τὸ μπερδεύσῃς εἰς τοὺς θυμοὺς καὶ τὰς παραφοράς σου· ἀκόμη καὶ νὰ τὸ περιυβρίσῃς μὲ τὰς βλασφημίας σου, νὰ τὸ ποδοπατήσῃς μὲ τῆς ψευδορκίας σου, δὲν τὸ πολυλογαριάζεις ἢ καὶ δὲν σὲ νοιάζει καθόλου. Ποιὸς θὰ σοῦ ζητήσῃ λόγον γιὰ ἕνα ψεύτικο ὅρκον, ποὺ ἔκανες ὄχι εἰς τὸ δικαστήριον ἐμπρός, ἀλλὰ κατὰ μίαν συνομιλίαν σου ἢ εἰς μίαν διαφορὰν μὲ ἕνα πελάτην σου, τὸν ὁποῖον σώνει καὶ καλὰ ἐζητοῦσες νὰ ἀποτυφλώσῃς καὶ νὰ τοῦ παρουσιάσῃς τὸ ἐμπόρευμα, ποὺ τοῦ ἐπώλεις, ὡς ἀνώτερον καὶ ἀκριβώτερον ἀπὸ ὅ,τι πράγματι ἦτο; Ἢ ποιὸς θὰ σὲ καταδιώξῃ διὰ τῆς μωρολογίας σου, εἰς τῆς ὁποίας ἀνακατεύεις καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ πωλήσῃς πολὺν καὶ ἄφθαστον, ὅπως σὺ φαντάζεσαι, ἐξυπνάδα;

Καὶ δι' αὐτὸ λοιπόν, ἐπειδὴ Ἐκεῖνος, τοῦ Ὁποίου τὸ πανύμνητον Ὄνομα ὑβρίζεις, σιωπᾷ, σὺ ἀποθρασύνεσαι. Πέρνεις θάρρος καὶ προχωρεῖς. Προχωρεῖς αὐθαδῶς. Προχωρεῖς ἀσεβῶς. Προχωρεῖς γεμάτος σκοτισμὸν καὶ τύφλαν. Ταλαίπωρε! Ὁ Θεὸς σὲ προειδοποιεῖ. Τί σοῦ λέγει; «Οὐ μὴ καθαρίσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ». Μὴ τὸ περνᾷς ἀσήμαντον καὶ μηδαμινὴν ἁμαρτίαν νὰ λαμβάνῃς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ματαίῳ. Μὴ φαντάζεσαι πώς, ὅταν λέγῃς καὶ στὰ σωστὰ καὶ ἀληθινὰ ἀκόμη ἐκεῖνο τὸ «μὰ τὸν Θεόν», «μὰ τὸν Χριστόν»....., περνᾷ αὐτὸ ἀπαρατήρητον καὶ ἀλογάριαστον. Ἀλογάριαστον εἶνε γιὰ τὴν κουφότητα καὶ ἀνοησίαν σου. Δὲν εἶνε ὅμως ἀλογάριαστον καὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Ἀδελφέ μου, αὐτὸ σὲ μολύνει. Ὁ λόγος αὐτὸς ὁ μάταιος, ἡ ἀστειολογία ἐκείνη ἡ φαιδρά, εἰς τὰ ὁποῖα σὺ δὲν δίδεις καμμίαν σημασίαν, βγαίνουν ἀπὸ τὰ χείλη σου ἀπρό-

σεκτα, συγχρόνως ὅμως κάμνουν ἀκάθαρτον τὴν ψυχήν σου. Τὴν κάμνουν ρυπαράν, ἀηδῆ, βρωμισμένην. Καὶ ἐὰν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ δικαστήριά των δὲν σοῦ ζητοῦν λόγον δι' αὐτὰ ποὺ λέγεις, θὰ σοῦ ζητήσῃ ὅμως λόγον ὁ Θεός. Ὅταν ἐνώπιόν Του παρουσιασθῇ ἡ ψυχή σου, θὰ φέρῃ ἐπάνω της καὶ τὰ σημάδια τῆς παραβάσεώς σου αὐτῆς, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπρόσεχες εἰς τὴν πρόσκαιρον ζωήν σου. Ἡ ψυχή σου θὰ εἶνε μολυσμένη, ἀκάθαρτος, ρυπαρά. Ὤ! τί ὠφελεῖ ἐὰν οἱ ἄνθρωποι δὲν σοῦ ἐζήτησαν εὐθύνας, ἀφοῦ τώρα ὁ Θεὸς θὰ σοῦ ζητήσῃ τοιαύτας;

«Οὐ μὴ καθαρίσῃ Κύριος». Ἐὰν δὲν λάβῃ χώραν μετάνοια καὶ διόρθωσις, ὁ Κύριος δὲν θὰ σὲ καθαρίσῃ. Δὲν θὰ παρατρέξῃ Αὐτὸς ἐκεῖνο, ποὺ παρέτρεχες σύ. Καὶ εἰξεύρεις τί θὰ εἴπῃ νὰ σημαδεύσῃ ὁ Θεὸς ὡς ἀκάθαρτον κάποιον; Θὰ εἴπῃ ξεπάστρευμα καὶ ἐξολοθρευμὸς πλήρης. Βέβαια ὁ καθαρὸς Θεός, ὁ ἅγιος, ὁ ἀμόλυντος, ὁ ὅσιος Κύριος, πῶς εἰμπορεῖ νὰ ἀνεχθῇ ἀκαθαρσίαν, ἀφοῦ καὶ ὁ ἄνθρωπος, ποὺ κατὰ βάθος εἶνε ἀκάθαρτος, πολλαῖς φοραῖς ἀηδιάζει καὶ ζητεῖ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ δυσῶδες καὶ τὸ ρυπαρόν; Ἡ ἠθικὴ δὲ καὶ πνευματικὴ ρυπαρότης εἶνε πολὺ ἀηδεστέρα διὰ τὸν Θεόν, παρ' ὅ,τι δι' ἡμᾶς τοὺς ἄλλους, ἡ ἀκαθαρσία καὶ δυσωδία τοῦ σώματος. Καὶ περιμένεις λοιπὸν ὕστερα ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἀνεχθῇ; Ἀλλοίμονον, ἀδελφέ μου. Τὸ πῦρ τῆς θείας δικαιοσύνης καὶ ἡ κάμινος τῆς ὀργῆς Του εἶνε ἀκαταγώνιστα καὶ ἀπλησίαστα. Τὸ ἔλεός Του νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ νὰ τὰ ἀντικρύσωμεν μακρόθεν. Φεῦ! Εἶνε τρομερόν, εἶνε φοβερὸν νὰ ἐμπέσῃ κανεὶς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΑΡΧΕΓΟΝΟΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

2. Ἀσυμφωνία καὶ ἀλληλοσύγκρουσις θεωριῶν. Τὸ ἀσύστατον τῶν θεωριῶν, δι' ὧν ἀπεπειράθησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὴν αὐτόματον γένεσιν τῆς ζωῆς, ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἀλληλοσυγκρούσεως τούτων, ἥτις πολλάκις φθάνει μέχρι πλήρους ἀντιθέσεως καὶ ἀλληλαναιρέσεως. Οὕτως ὁ μὲν Pflüger(1) ἰσχυριζόμενος, ὅτι τὸ ζῶν λεύκωμα περιέχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ρίζαν τοῦ κυανίου καὶ ὅτι ἐκ τούτου διακρίνεται θεμελιώδως ἐκ τοῦ νεκροῦ λευκώματος, ἐξέλαβεν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ὀργανικῆς ζωῆς κεῖται μᾶλλον ἐν τῷ κυανίῳ. Ἀλλ' ἐκ τῆς χημείας γινώσκομεν, ὅτι τὸ κυάνιον καὶ αἱ ἑνώσεις αὐτοῦ παράγονται μόνον κατὰ τὴν διαπύρωσιν. Ἐντεῦθεν καθίσταται πιθανόν, ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῶν κυανούχων ἑνώσεων ἐγένετο, ὅταν ἡ γῆ ἦτο ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς διάπυρον ἢ πολὺ θερμὴν κατάστασιν. Ἀλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος τοῦ Pflüger, καθὼς παρατηρεῖ αὐτὸς ὁ καθηγητὴς Δοντᾶς, ἀπεδείχθη ἄνευ σημασίας διὰ τῶν νεωτέρων πειραμάτων τοῦ Hofmeister ἐπιτυχόντος νὰ παρασκευάσῃ οὐρίαν ἐκ νεκροῦ λευκώματος. Ἐξ ἄλλου εἶνε αὐτόδηλον, ὅτι τὰ ὕψη τῶν θερμοκρασιῶν, ἅτινα παρουσιάζονται ἀπαραίτητα διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ κυανίου καὶ τῶν ἑνώσεων αὐτοῦ, δημιουργοῦσιν ὅρους ὄχι ἁπλῶς δυσμενεῖς ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ καταστρεπτικοὺς διὰ τὴν ζωήν.

(1) Παρὰ Σ. Δοντᾶ ἔνθ' ἀνωτ. Α' σελ. 128—130.

Οὕτω τῆς θεωρίας τοῦ Pflüger κριθείσης ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν ὀπαδῶν τῆς αὐτομάτου γενέσεως ἀνεπαρκοῦς, ἀνεζητήθη νέα τις θεωρία, τῆς ὁποίας εἰσηγητὴς ἐγένετο ὁ Allen(2). Οὗτος ὑπεστήριζεν, ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναχθῶμεν εἰς τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ γῆ ἦτο εἰς διάπυρον κατάστασιν, ὡς ἐφρόνει ὁ Pflüger, ἀλλ' ἐνδείκνυται μᾶλλον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς ἐγένετο τότε μόνον, ὅταν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς κατέπεσε τὸ ὕδωρ. Διότι κατὰ τὸν Allen τὸ κύριον σημεῖον ἐν τῇ αὐτομάτῳ γενέσει τῆς ζωῆς ὑπῆρξαν αἱ ἰδιότητες οὐχὶ τοῦ κυανίου, ἀλλὰ τοῦ ἀζώτου. Ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὰς διαφόρους ἑνώσεις τῶν κυριωτέρων στοιχείων τῆς ζωῆς, παρατηρεῖ ὁ Allen, τὸ ἄζωτον ἐκ πάντων τούτων διακρίνεται διὰ τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην ἐνεργητικότητα τῶν ἑνώσεών του καὶ εἰς τὰς ἰδιότητας τοῦ ἀζώτου ἔγκειται ὁ πυρὴν τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ θεωρία αὕτη τοῦ Allen ἐθεωρήθη ἀνεπαρκής, διότι, καθὼς αὐτὸς ὁ καθηγητὴς Δοντᾶς κρίνων ταύτην παρατηρεῖ, ἀφ' ἑνὸς μὲν «πολλὰ σημεῖα ταύτης εἶνε ὅλως ὑποθετικά», ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν εἰκόνα τῆς ἐμφανίσεως τῆς ζώσης ὕλης «δὲν δίδει μείζονας λεπτομερείας περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ζώσης ὕλης»(3).

Ὁ καθηγητὴς Δοντᾶς ἀποδέχεται τὴν θεωρίαν τοῦ Verworn(4). Κατ' αὐτὴν αἱ ἀζωτοῦχοι ἑνώσεις, αἱ ὑπάρχουσαι καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἦτο διάπυρος, παρέσχον τὸ ἀκατέργαστον ὑλικόν, ἐξ οὗ ἔσχε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἡ ζῶσα ὕλη. Ἕνεκα τῆς εὐχεροῦς ἀποσυνθέσεως αὐτῶν αἱ ἀζωτοῦχοι ἑνώσεις ἦλθον κατ' ἀνάγκην εἰς ἀλληλεπίδρασιν μετὰ διαφορωτάτων ἑνώσεων τοῦ ἄνθρακος, αἵτινες ἐπίσης ὀφείλουσι τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν εἰς τὴν διάπυρον κατάστασιν. Ὅταν λοιπὸν τὸ ὕδωρ κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὑπὸ τὴν ὑγρὰν κατάστασιν αὐτοῦ ἤρξαντο γινόμεναι χημικαὶ ἐξεργασίαι μεταξὺ τῶν ἐκ τοῦ πυρὸς παραχθεισῶν ἑνώσεων καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ἐν αὐτῷ διαλελυμένων οὐσιῶν. Οὕτω παρήχθησαν ἐν ἀρχῇ ἀμινοξέα, εἶτα δὲ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς συζεύξεως τούτων παρήχθησαν αἱ ἑνώσεις τῶν λευκωμάτων, ἐξ ὧν προῆλθεν ἡ πρώτη ζῶσα ὕλη, ἥτις ἦτο ἀκόμη ἁπλουστάτη καὶ ὁμοειδὴς μὴ ἐμφανίζουσα οὐδενὸς εἴδους μεταπλάσεις.

Ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ θεωρία αὕτη παρουσιάζει πολλὰ σημεῖα ὑποθετικὰ καὶ δὲν δίδει μείζονας λεπτομερείας περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ζώσης ὕλης, εἶνε φανερόν. Διότι οὐδόλως καθορίζει οὔτε ποῖαι ἀζωτοῦχοι ἑνώσεις παρέσχον τὸ πρωταρχικὸν ἀκατέργαστον ὑλικόν, οὔτε ποῖαι ἑνώσεις προῆλθον ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἀλληλεπιδράσεως μετὰ τοῦ ἄνθρακος. Ἐπὶ πλέον δὲν παρέχει λεπτομερείας περὶ τῶν ἐν τῷ ὕδατι ἐξεργασιῶν καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν παραγωγῆς τῶν ἀμινοξέων, δι' ἅλματος δὲ αὐθαιρέτου ἀπὸ τούτων μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὴν πρώτην ζῶσαν ὕλην!

(2) Παρὰ Σ. Δοντᾶ ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 130—132.
(3) Σ. Δοντᾶ, ἔνθ' ἀνωτ. σελ, 132.
(4) Αὐτόθι σελ. 137—138.

Ἡρωϊκαὶ φυσιογνωμίαι

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Τὴν προσεχῆ Πέμπτην (18ν τοῦ τρέχοντος μηνὸς) ἑορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τοῦ ὄντως μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ στύλου τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἑορτάζομεν, εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν· διότι μία ἀπὸ τὰς μεγάλας ζημίας, ποὺ ἐδημιούργησεν ἡ ἄγνοια, εἶναι καὶ ἡ ἀφάνεια, εἰς τὴν ὁποίαν διὰ τὸ πολὺ πλῆθος τῶν πιστῶν ἐκρύβησαν μεγάλαι τῆς Ἐκκλησίας φυσιογνωμίαι, ποὺ ἔπρεπε δι' ἑορτῶν λαμπρῶν καὶ λόγων καὶ δημοσιευμάτων ἀναλόγων νὰ γίνωνται γνωστότατοι εἰς τοὺς πιστούς, οἱ ὁποῖοι τόσα θὰ εἶχαν νὰ φωτισθοῦν ἀπὸ αὐτὰς εἰς τὸν βίον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἁγιότητος. Εἰς τοιαύτην δέ, δυστυχῶς, ἀφάνειαν κρύπτεται καὶ ἡ φυσιογνωμία καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου.

Ἡ «Ζωή», δημοσιεύσασα πρὸ ἐτῶν εἰς μακρὰν σειρὰν φύλλων τὴν βιογραφίαν τοῦ μεγάλου τούτου Πατρός, χρησιμοποιεῖ καὶ τώρα τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἑορτῆς του, διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀναγνωστῶν της τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ μεγάλου ἁγίου, τοῦ μεγάλου ἥρωος τῆς πίστεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον παρουσιάζει μερικὰς περικοπὰς (ἐν μεταφράσει) ἐκ λόγων ἢ ἐπιστολῶν δύο ἄλλων μεγάλων ἁγίων Πατέρων, τοῦ Γρηγορίου τοῦ θεολόγου καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, συγχρόνων σχεδὸν μὲ τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον.

Ὁ μὲν Γρηγόριος, προκειμένου νὰ περιγράψῃ τὴν ἀρετήν του, εὑρίσκει ὅτι ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἐνσαρκώνει τὴν ἀρετήν. Καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἑξῆς ἀρχίζει τὸν λόγον του: «Ἀθανάσιον ἐπαινῶν, ἀρετὴν ἐπαινέσομαι. Τοῦτον γὰρ ἐκεῖνόν τε εἰπεῖ· καὶ ἀρετὴν ἐπαινέσαι, ὅτι πᾶσαν ἐν ἑαυτῷ συλλαβὼν εἶχε τὴν ἀρετήν». Συγκρίνων δὲ τὸν Ἀθανάσιον πρὸς μεγάλους τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἁγίους ἄνδρας, λέγει:

«Ἐκ τούτων πρὸς ἄλλους μὲν ὑπῆρξεν ἐφάμιλλος, ἄλλων δὲ ὀλίγον ὑστέρησεν ὁ Ἀθανάσιος. Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους ἐπέρασεν, ἐὰν τοῦτο δὲν εἶναι τολμηρὸν νὰ λεχθῇ. Καὶ τούτων μὲν ἐμιμήθη τὸν λόγον, ἄλλων δὲ τὴν πρᾶξιν, ἄλλων τὴν πραότητα, ἄλλων τὸν ζῆλον, ἄλλων τοὺς κινδύνους, ἄλλων τὰ περισσότερα κατορθώματα, ἄλλων ἅπαντα. Καὶ λαβὼν ἀπὸ ἕνα ἕκαστον ἄλλο εἶδος κάλλους, ὅπως οἱ ζωγραφίζοντες καλλιτεχνικῶς τὰς μορφάς, συνήθροισεν εἰς τὴν ψυχήν του μὲ ἀκρίβειαν πᾶν ἐκ πάντων εἶδος ἀρετῆς».

Προσκαλῶν δὲ πάντας τοὺς γνωρίσαντας τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς νὰ τὸν συντροφεύσουν εἰς τὸ ἐγκώμιον τῆς ἀρετῆς του, λέγει: «Ὁ μὲν ἄ; ἐπαινέσῃ τὴν εἰς νηστείας καὶ προσευχὰς προσήλωσίν του, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὡς ἀσώματος καὶ ἄυλος· ἄλλος τὴν προστασίαν τῶν εὑρισκομένων ἐν ἀνάγκαις· ἄλλος τὴν πρὸς τοὺς ταπεινοὺς συγκατάβασιν. Αἱ παρθένοι τὸν πρὸς τὸν Νυμφίον ὁδηγόν· αἱ σύζυγοι τὸν σωφρονιστήν· οἱ ἐρημῖται τὸν πτερωτήν· οἱ ἐν ταῖς κοινωνίαις ζῶντες τὸν νομοθέτην· οἱ τῆς θεωρίας τὸν θεολόγον· οἱ ἐν εὐθυμίαις τὸν χαλινόν· οἱ ἐν συμφοραῖς τὸν παρηγορητήν· τὸ γῆρας τὴν βακτηρίαν τοῦ στηριγμοῦ· ἡ νεότης τὴν παιδαγωγίαν· ἡ πτωχεία τὸν ποριστήν. Αἱ χῆραι ἐπαινέσατε τὸν προστάτην· οἱ ὀρφανοὶ τὸν πατέρα· οἱ ξένοι τὸν φιλόξενον· οἱ ἀδελφοὶ τὸν φιλάδελφον· οἱ πάντες τὸν γινόμενον εἰς πάντας τὰ πάντα, διὰ νὰ κερδίσῃ τοὺς πάντας ἢ τοὺς περισσοτέρους.

«Ὑψηλὸς μὲν εἰς τὰ ἔργα· ταπεινὸς δὲ τὸ φρόνημα· καὶ ἄφθαστος μὲν εἰς τὴν ἀρετήν, λίαν δὲ εὐπρόσιτος εἰς τὴν καταδεκτικότητα, πρᾶος, ἀόργητος, συμπαθής, γλυκὺς εἰς τὸν λόγον, γλυκύτερος εἰς τὸν τρόπον, ἀγγελικὸς τὴν μορφήν, ἀγγελικώτερος τὴν διάνοιαν..... Ὤ, ποῖον πλῆθος ἐπιθέτων θὰ ἐξαρκέσῃ εἰς ἐμέ, ἐπιζητοῦντα πανταχόθεν τοιαῦτα διὰ νὰ παρουσιάσω τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός!»

Ὁ δὲ Μέγας Βασίλειος δι' ἐπιστολῶν του διαπιστώνει τὸ μέγιστον κῦρος τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου εἰς τὰ ζητήματα τῆς πίστεως:

«Οἱ μὲν ἄλλοι ἐπίσκοποι—γράφει εἰς μίαν πρὸς τὸν Ἀθανάσιον ἐπιστολήν του—θεωροῦν ἐπαρκὲς νὰ ἐπισκοποῦν τὴν ἐπαρχίαν των· εἰς σὲ δὲν εἶναι τοῦτο ἀρκετόν, ἀλλ' ἡ μέριμνά σου διὰ πάσας τὰς ἐκκλησίας εἶναι τοσαύτη, ὅση καὶ διὰ τὴν ἰδιαιτέρως παρὰ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν Δεσπότου ἐμπιστευθεῖσαν εἰς σέ, ὁ ὁποῖος δὲν παύεις ἀπὸ τοῦ νὰ ὁμιλῇς, νὰ νουθετῇς, νὰ παραγγέλλῃς δι' ἐπιστολῶν, νὰ στέλλῃς ἑκάστοτε ἀπεσταλμένους διὰ νὰ συμβουλεύσουν τὰ ἄριστα».

Εἰς ἄλλην, ὑποδεικνύων ἐνέργειάν τινα, διὰ τὴν καταστολὴν τῶν κακοδοξιῶν, ποὺ ἐτάρασσον τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν πλέον ὁ Ἀθανάσιος ἔφθασεν εἰς βαθὺ γῆρας, γράφει: «Ποῖος ἄλλος εἶναι δυνατώτερος νὰ θέσῃ εἰς ἔργον ταῦτα, παρὰ ἡ ἰδική σου σύνεσις; Ποῖος ὀξύτερος διὰ νὰ ἴδῃ τὸ πρέπον; Ποῖος πρακτικώτερος διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ χρήσιμα; Ποῖος συμπαθέστερος διὰ τὴν καταπόνησιν ποὺ ὑφίστανται οἱ ἀδελφοί; Ποῖος αἰδεσιμώτερος εἰς πᾶσαν τὴν Δύσιν (τὰς ἐν τῇ Δύσει Ἐκκλησίας) ἀπὸ τὴν ἰδικήν σου σεμνοτάτην πολιάν; Ἄφησε κάποιο μνημόσυνον τοῦ βίου σου ἐπάξιον τῆς πολιτείας σου, τιμιώτατε πάτερ. Τοὺς μυρίους ἐκείνους ὑπὲρ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ἄθλους σου καταστόλισέ τους καὶ διὰ τοῦ ἑνὸς τοιούτου ἔργου. Γίνε Σαμουὴλ εἰς τὰς ἐκκλησίας· πρόσφερε ἱερηνικὰς προσευχάς· ζήτησε ὡς χάριν ἀπὸ τὸν Κύριον νὰ ἀφήσῃς εἰρήνην μνημόσυνον εἰς τὰς ἐκκλησίας. Γνωρίζω, ὅτι εἶναι ἀσθενεῖς αἱ ἐπιστολαί μου διὰ νὰ συμβουλεύσουν τόσον σπουδαῖον πρᾶγμα. Ἀλλ' οὔτε σὺ χρειάζεσαι παράκλησιν ἀπὸ ἄλλους, καθ' ὃν τρόπον οἱ γενναιότατοι ἀγωνισταὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ τοὺς παρακινήσουν αἱ ἀσθενεῖς φωναὶ τῶν παιδιῶν· οὔτε ἐγὼ διδάσκω ἀγνοοῦντα, ἀλλ' ἐπιτείνω τὴν ὁρμὴν τοῦ σπουδάσαντος τὰ ζητήματα ταῦτα».

Εἰς ἄλλην, ἐκθέτων τὴν σοβαρωτάτην τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἐκ τοῦ Ἀθανασίου ἐξαρτᾷ τὴν λύσιν: «Ὅταν μὲν ἀποβλέψωμεν πρὸς τὰ πράγματα

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

—γράφει—καὶ ἴδωμεν σαφῶς τὰς δυσκολίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων πᾶσα ἐνέργεια δεσμεύεται, ὡς ὑπὸ δεσμοῦ τινος ἐμποδιζομένη, φθάνομεν εἰς πλήρη ἀπόγνωσιν τοῦ ἑαυτοῦ μας· ὅταν δὲ πάλιν στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὴν σεμνοπρέπειάν σου, καὶ σκεφθῶμεν, ὅτι σὲ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς ἰατρὸν τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀρρωστημάτων, λαμβάνομεν θάρρος καὶ ἀπὸ τὴν εἰς τὴν ἀπόγνωσιν πτῶσιν ἀνεγειρόμεθα πρὸς τὴν ἐλπίδα καλυτέρας καταστάσεως. Ἔχει παραλύσει πᾶσα ἡ Ἐκκλησία, ὅπως δὲν ἀγνοεῖ ἡ φρόνησίς σου. Καὶ πάντως ὅσα εἰς ἑκάστην ἐπισκοπὴν γίνονται βλέπεις, ὡς ἀπὸ ὑψηλήν τινα σκοπιάν, διὰ τῆς θεωρίας τοῦ νοῦ. Καὶ συμβαίνει κἄτι ὅμοιον πρὸς τὰ συβαίνοντα εἰς πλοῖον, ὅπου πλέουν πολλοὶ μαζῆ, οἱ ὁποῖοι ἐπιπίπτουν ἐναντίον ἀλλήλων ἕνεκα τῆς βίας τῆς τρικυμίας· καὶ γίνεται ναυάγιον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὴν ἔξωθεν αἰτίαν, ποὺ ταράσσει τὴν θάλασσαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῶν ἐντὸς τοῦ πλοίου ἀνθρώπων, ποὺ σπρώχνονται καὶ πίπτουν ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον. Ἀρκεῖ νὰ ἀφήσω τὸν λόγον ἐπὶ τῆς εἰκόνος, ἀφοῦ ἄλλως τε οὔτε ἡ ἰδική σου σοφία ἐπιζητεῖ τίποτε περισσότερον, οὔτε ἡ κατάστασις μᾶς ἐπιτρέπει τὴν φανερὰν περιγραφήν. Ἀλλὰ ποῖος εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι ὁ ἱκανὸς κυβερνήτης; Ποῖος ὁ ἀξιόπιστος νὰ ἐξυπνήσῃ τὸν Κύριον, διὰ νὰ ἐπιτιμήσῃ τὸν ἄνεμον καὶ τὴν θάλασσαν; Ποῖος ἄλλος παρὰ ὁ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἀθλήσας εἰς νοῦς ὑπὲρ τῆς εὐσεβοῦς πίστεως ἀγῶνας;»

Εἰς ἄλλην ἐπιστολήν, ἐκθέτει ὅτι τὰ ἀρρωστήματα τῶν ἐκκλησιῶν εἶναι τοιαῦτα, ὥστε μία μένει προστασία: ἡ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν προσευχῶν καὶ τῆς συμβουλῆς τῶν πρεπόντων ἐκ μέρους τοῦ Μ. Ἀθανασίου. Τὴν ἐπιστολὴν δὲ ταύτην συμπληρώνει ἡ ἔκφρασις βαθυτάτου πόθου τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅπως ἴδῃ καὶ ἅπαξ προσωπικῶς τὸν Ἀθανάσιον, διὰ νὰ παρηγορηθῇ ἀπὸ τὰς πολλάς του θλίψεις: «Ἐὰν καταξιωθῶ, γράφει, διὰ τῆς συνεργείας τῶν προσευχῶν σου, νὰ σὲ ἴδω καὶ νὰ ἀπολαύσω τὰ ἀγαθὰ ποὺ σὲ στολίζουν, καὶ νὰ προσθέσω εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ βίου μου τὴν συνάντησιν τῆς ὄντως μεγάλης καὶ ἀποστολικῆς σου ψυχῆς, αὐτὸ θὰ τὸ ὑπελόγιζα ὡς παραμυθίαν ἐκ μέρους τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ ἀντίρροπον πρὸς τὰς θλίψεις, ποὺ ἐπέρασα εἰς ὅλην μου τὴν ζωήν!»

Ἀλλὰ τὴν συνάντησιν ταύτην τὴν ἀπολαύουν διαρκῶς τώρα ἐν οὐρανοῖς οἱ μεγάλοι οὗτοι ἄνδρες, περιμένουν δὲ νὰ ἀπολαύσουν καὶ τὴν ἰδικήν μας ὑποδοχὴν καὶ συνάντησιν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

Διάφορα τερπνὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ βιβλία:		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
1) Ἡ Κοινωνία μας, τοῦ ἀρχιμ. † Διον. Φαραζουλῆ (ἄρθρα ἐπὶ διαφόρων κοινωνικῶν ζητημάτων)	ἄδετος	10	8
	πανόδετος	25	11
2) Ἑρμηνεία τῆς Κυριακῆς προσευχῆς τοῦ αὐτοῦ, ἔκδοσις β'	ἄδετος	13	8
	πανόδετος	30	11
3) Τὸ Βάπτισμα ὑπὸ ἀρχιμ. Σεραφ. Παπακώστα	ἄδετον	5	8
	πανόδετον	15	8
4) Ἑρμηνεία τῆς θείας Λειτουργίας ὑπὸ Δημ. Γ. Παναγιωτοπούλου	πανόδετος	30	10
5) Λόγοι Χρυσοῖ	πανόδετοι	18	10
6) Ἀνέκδοτα	ἄδετα	10	10
	πανόδετα	25	11

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. ΛΒ', Α' Τιμοθ. δ' 9—15).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 618.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. ΙΕ' Λουκᾶ, ιθ' 1—10).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 244.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Οἱ μεγάλοι καὶ ὁ Χριστός.

Ὁ Ζακχαῖος δὲν ἦτο ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ. Ἀφ' ἑνὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιτελώνου ποὺ εἶχεν, ἀφ' ἑτέρου ἡ μεγάλη περιουσία, τοῦ ἔδιδαν μίαν καλὴν κοινωνικὴν θέσιν εἰς τὴν Ἱεριχώ. Ἐν τούτοις, ὅταν ἠκούσθη ὅτι ἔφθασεν ὁ φημισμένος διδάσκαλος καὶ προφήτης, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δὲν ἐδίστασε νὰ τρέξῃ καὶ ὁ Ζακχαῖος μέσα εἰς τὸ πολὺ πλῆθος καὶ ν' ἀναβῇ εἰς τὸ δένδρον, διὰ νὰ εἰμπορέσῃ νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν. Ὁ πόθος του αὐτὸς δὲν ἦτο ἁπλῆ περιέργεια. Μέσα εἰς τὴν ψυχήν του ὑπῆρχε κάτι τὸ βαθύτερον καὶ τὸ εὐγενέστερον, κάποια διάθεσις ἀγαθὴ καὶ ἐκτίμησις πρὸς τὴν ἀρετήν, κάποια πεποίθησις ὅτι ἀπὸ τὸν Χριστὸν εἰμπορεῖ πολλὰ νὰ ὠφεληθῇ.

Καὶ αὐτὸς μὲν κατώρθωσεν ὄχι μόνον νὰ ἴδῃ τὸν Σωτῆρα, ἀλλὰ καὶ νὰ συνομιλήσῃ μαζῆ Του καὶ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Πόσοι ὅμως ἀπὸ τοὺς μεγάλους πλησιάζουν τὸν Ἰησοῦν καὶ ζητοῦν νὰ Τὸν γνωρίσουν; Καὶ πόσοι καταφεύγουν πλησίον Του διὰ νὰ μάθουν τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ λάβουν τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ἁμαρτίας, τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς; Εἶνε θλιβερὸν γεγονὸς ὅτι οἱ θεωρούμενοι μεγάλοι, εἴτε ἕνεκα μορφώσεως ἐπιστημονικῆς, εἴτε ἕνεκα ἀξιώματος, εἴτε ἕνεκα πλούτου, αὐτοὶ συνήθως μένουν μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, ξένοι πρὸς τὸ Εὐαγγέλιόν Του καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του. Δὲν ζητοῦν νὰ Τὸν πλησιάσουν καὶ Τὸν γνωρίσουν. Δὲν θέλουν νὰ Τὸν ἀναγνωρίσουν διδάσκαλόν των καὶ Κύριόν καὶ Σωτῆρα.

Καὶ ποῖα εἶνε τὰ αἴτια; Εἶνε ὁ ἐγωϊσμός των, ὁ ὁποῖος δὲν ἀνέχεται ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ ἀνώτερον κῦρος καὶ τὴν θείαν αὐθεντίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Εἶνε τὸ σκότος τῶν ψευδῶν διδασκαλιῶν καὶ θεωριῶν, αἱ ὁποῖαι προκαταλαμβάνουν τὴν ψυχὴν καὶ κάμνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ μὴ εἰμπορῇ νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας. Εἶνε ἡ ὑποδούλωσις εἰς τὰ πάθη καὶ ὁ βίος ὁ ἁμαρτωλός, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς ὅσα διδάσκει καὶ νομοθετεῖ ὁ Χριστός. Εἶνε ὁ ἀνόητος φόβος μήπως μᾶς ἐμπαίξουν οἱ ἄλλοι, ἐὰν φανῶμεν ὀπαδοί Του.

Δι' αὐτοὺς κυρίως τοὺς λόγους οἱ μεγάλοι μένουν μακρὰν τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο, παρὰ σκότος καὶ ψεῦδος καὶ ἀνομία, ἀπώλεια καὶ θλῖψις καὶ δυστυχία.

Μᾶς προσκαλεῖ πάντοτε.

Μίαν καλὴν διάθεσιν ἔδειξεν ὁ Ζακχαῖος καὶ ἡ ἀνταμοιβή του ἦλθεν ἀμέσως καὶ ἀνελπίστως πλουσία. Ὄχι μόνον εἶδε τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ ἀκούει τὴν φωνήν Του· «Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι». Τὸν προσκαλεῖ ὁ Κύριος νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸ δένδρον, διὰ νὰ γνωρισθοῦν καὶ συνομιλήσουν.

Κάτι περισσότερον. Ζητεῖ νὰ μείνῃ εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἀρχιτελώνου· «σήμερον ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι». Ποία τιμὴ καὶ ποία χαρὰ διὰ τὸν Ζακχαῖον! Ἐνῷ ἀκόμη εὑρίσκετο βυθισμένος εἰς τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀνομίαν, ὁ φιλάνθρωπος Κύριος θέλει νὰ μείνῃ μαζῇ του, διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀρετήν.

Ἀλλὰ μήπως δὲν κάμνει τὸ ἴδιον πάντοτε ὁ Χριστός; Ναί, ἡ ἀγάπη Του δὲν ἐξηντλήθη εἰς τὰ ὀλίγα ἔτη ποὺ ἔζησεν ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν γῆν. Ἐφ' ὅσον εἶνε Σωτὴρ ὁλόκληρου τοῦ κόσμου, προσκαλεῖ πάντοτε πλησίον Του πάντα ἁμαρτωλόν. Προσκαλεῖ ὅλους ὅσους ἡ ἁμαρτία διέφθειρε καὶ ἐμόλυνε καὶ κατέστρεψε καὶ ἔκαμεν ἐρείπια δυστυχίας, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν ἐξυγίανσιν, τὴν ἀνόρθωσιν, τὴν θεραπείαν, τὴν εὐτυχίαν. Μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου Του, καὶ μὲ τὸ στόμα ἀνθρώπων ποὺ ἐργάζονται διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ πλησίον των, καὶ μὲ τὸν φωτισμὸν τοῦ ἁγίου Του Πνεύματος, μὲ ὅλα ἐν γένει τὰ μέσα, φωνάζει καὶ πρὸς ἡμᾶς· «σπεύσας κατάβηθι· σήμερον ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι». Μᾶς προσκαλεῖ νὰ Τὸν πλησιάσωμεν, νὰ ἴδωμεν τὴν ἀγάπην Του, νὰ προσέξωμεν τὴν διδασκαλίαν Του, νὰ δεχθῶμεν τὰς ἐντολάς Του, ν' ἀκολουθήσωμεν τὸ φωτεινὸν Του παράδειγμα. Μᾶς προσκαλεῖ ὄχι νὰ Τὸν ὑπηρετήσωμεν, ἀλλὰ νὰ μᾶς ὑπηρετήσῃ Αὐτός, νὰ μᾶς δώσῃ τὸ ἔλεός Του, τὴν σωτηρίαν, τὴν χάριν Του.

Μακάριοι εἶνε ὅσοι ἀνοίγουν τὴν καρδίαν των μὲ ἐμπιστοσύνην, διὰ νὰ ἔμβῃ ἐκεῖ ὁ φωτοδότης Χριστός. Διότι μία νέα καὶ ἄγνωστος ζωὴ θὰ ἐξυπνήσῃ ἐντός των. Νέον φῶς ἀληθείας θὰ φωτίσῃ πλουσίως τὸν νοῦν των. Νέα αἰσθήματα, πράγματι ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ, θὰ εὐφράνουν τὴν ψυχήν των. Ὁ πρώην ἁμαρτωλός, καθαρισμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, θὰ καθήσῃ μὲ εὐγνωμοσύνην κοντὰ εἰς τὸν Σωτῆρά του εἰς μίαν τράπεζαν πνευματικήν, ἀσυγκρίτως ἀνωτέραν ἀπὸ ἐκείνην ποὺ παρέθεσεν ὁ Ζακχαῖος εἰς τὸν θεῖον Διδάσκαλον. Καὶ δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἐκεῖ φαυλότης καὶ ἀνομία καὶ φόβος καὶ ταραχή, ἀλλὰ καθαρότης καὶ ἁγιότης καὶ ἀσφάλεια καὶ εἰρήνη, χαρὰ ἀνόθευτος καὶ γλυκεῖα.

Κοινωνικὰ ἀδικήματα.

Ὁ Ζακχαῖος ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν τελωνῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ἐπεκράτει ἡ χειροτέρα ἰδέα εἰς τὸν λαόν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν καταπιεσταὶ τοῦ λαοῦ, ποὺ ἀπεμύζων τὸ αἷμά του μὲ φόρους ὑπερβολικοὺς καὶ ἀδίκους. Ἦσαν ἐργάται τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐστέναζαν οἱ πτωχοὶ καὶ κατεφέροντο ὅλοι ἀνεξαιρέτως. Ἀσφαλῶς, θὰ ἐνόμιζαν ὅλοι ὅτι καμμία δύναμις δὲν θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ μεταβάλῃ ἕνα τελώνην ἄδικον.

Καὶ ὅμως, ἰδοὺ ἕνα θαῦμα. Ὁ Ζακχαῖος, εὐθὺς μόλις ἐδέχθη εἰς τὸ σπίτι του τὸν Χριστὸν καὶ ἤκουσε τὴν διδασκαλίαν Του, μεταβάλλει αἰσθήματα, ἀλλάσσει διαθέσεις, προχωρεῖ εἰς ἀποφάσεις γενναίας. Εἶχεν εἰς βάρος του πολλὰ ἀδικήματα. Ἀσφαλῶς δέ, εἶχε δείξει ἕως τότε ἀδιαφορίαν πρὸς τοὺς πτωχούς. Ἀλλὰ νά, τώρα, γίνεται διὰ μιᾶς καὶ φιλοδίκαιος καὶ ἐλεήμων. Μὲ ὅλην του τὴν καρδίαν ἀποφασίζει καὶ ὑπόσχεται ἐπισήμως, ὅτι εὐθὺς θ' ἀποζημιώσῃ εἰς τὸ τετραπλοῦν ὅσους εἶχεν ἀδικήσει, καὶ ὅτι θὰ μοιράσῃ εἰς πτωχοὺς καὶ χήρας καὶ ὀρφανὰ τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας του. Τί θὰ ἠμποροῦσε πλέον νὰ εἴπῃ κανεὶς ἐναντίον του; Τὰ στόματα τῶν κατηγόρων ἐφράγησαν. Ὁ Ζακχαῖος παρουσιάζεται νέος ἄνθρωπος, ἄξιος ἀκτιμήσεως καὶ ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. Ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ εἶχε θαυματουργήσει εἰς τὴν καρδίαν του.

Καὶ μόνον αὐτὸ τὸ γεγονὸς εἶνε ἱκανὸν νὰ μαρτυρήσῃ τὴν ἁγιαστικὴν δύναμιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Διότι Αὐτός, μὲ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας Του, καὶ μὲ τὸ ἀκαταμάχητον κῦρος τῆς ἁγιότητός Του, ἔχει πάντοτε τὴν δύναμιν νὰ ἀναπλάττῃ ψυχάς, νὰ ἐξαγνίζῃ, νὰ ἐξευγενίζῃ, νὰ ἐξυψώνῃ. Καὶ οἱ χειρότεροι ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ φοβερώτεροι ἐγκληματίαι εἶνε δυνατὸν νὰ μεταβληθοῦν, ἀρκεῖ νὰ πλησιάσουν τὸν Κύριον μὲ διάθεσιν ἀγαθήν. Καὶ ὅλοι οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας, οἱ διάφοροι ἐκμεταλλευταὶ τοῦ λαοῦ, οἱ μεγάλοι πλουτοκράται καὶ πλεονέκται, εἶνε δυνατὸν νὰ μεταβληθοῦν εἰς εὐεργέτας τῆς κοινωνίας μόνον ὑπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

Θέλομεν κοινωνικὴν δικαιοσύνην; Τὸ ἀσφαλέστερον μέσον δὲν εἶνε ἄλλο, παρὰ ἡ ἐπικράτησις τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ πίστις καὶ ὑποταγὴ εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Περισσότερον ἀπὸ ἐπαναστάσεις καὶ αἵματα, περισσότερον ἀπὸ νόμους καὶ μέτρα προνοίας, ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ δύναμίς Του εἶνε ἱκανὴ νὰ φέρῃ τὴν κατάργησιν τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας καὶ τὴν βασιλείαν δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης πραγματικῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Στήλη διὰ τοὺς γονεῖς

ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΜΟΝΟΝ ΣΩΜΑ

Πόσον στοργικὴ καὶ πόσον προσεκτικὴ καὶ ἄγρυπνος εἶνε ἡ φροντὶς τῶν γονέων διὰ τὰ παιδιά των, δὲν εἶνε βεβαίως ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς. Ἡ φυσικὴ ἀγάπη πρὸς τὰ παιδιά, τὴν ὁποίαν ἐνεφύτευσεν ὁ Θεὸς εἰς τὰ στήθη τῶν γονέων, γίνεται δι' αὐτοὺς τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἀδιάκοπον κίνητρον εἰς πᾶσαν φροντίδα διὰ τὰ παιδιά. Χάριν αὐτῶν οἱ γονεῖς εἶνε ἕτοιμοι νὰ κάμουν ὅ,τι εἰμποροῦν, νὰ ἐπιχειρήσουν καὶ περισσότερα ἀπὸ τὰς δυνάμεις των, νὰ προχωρήσουν ἀκόμη καὶ εἰς μεγάλας θυσίας. Ἡ φροντὶς διὰ τὰ παιδιὰ εἶνε δι' αὐτοὺς μία φυσικὴ ἀνάγκη, ἡ ὁποία δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ ἡσυχάσουν καὶ ν' ἀδιαφορήσουν. Μολονότι δὲ ἡ φροντὶς αὐτὴ τοὺς ἀνησυχεῖ, τοὺς στενοχωρεῖ, τοὺς κουράζει, συγχρόνως δὲν παύει νὰ εἶνε καὶ ἡ πλέον εὐχάριστος καὶ γλυκεῖα φροντίς.

Εἶνε ὅμως ἄξιον προσοχῆς τὸ ὅτι πολλοὶ γονεῖς λησμονοῦν μίαν μεγάλην ἀλήθειαν· ὅτι δηλαδὴ τὸ παιδί των δὲν εἶνε μόνον σῶμα, ἀλλὰ καὶ ψυχή. Δι' αὐτὸ βλέπομεν ὅτι περιορίζουν τὰς φροντίδας των μόνον καὶ μόνον εἰς τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ, εἰς τὴν σωματικήν του ἀνάπτυξιν καὶ προφύλαξιν καὶ ζωήν, εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς τροφῆς του, τῆς κατοικίας του, τῆς ὑγείας του. Εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀποβλέπουν καὶ τὰ ἐφόδια, τὰ γραμματικὰ καὶ ἐπαγγελματικά, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ γονεῖς ζητοῦν νὰ ἐφοδιάσουν τὰ τέκνα των. Ἡ πρόβλεψις καὶ αἱ φροντίδες αὐταὶ ἀπορροφοῦν συνήθως ὅλας τὰς σκέψεις τῶν γονέων καὶ εἰς αὐτὰς ἀφιερώνουν ὁλόκληρον τὴν δραστηριότητα καὶ ἱκανότητά των.

Ἀλλὰ τὸ παιδὶ δὲν εἶνε μόνον σῶμα. Εἶνε καὶ ψυχή· περισσότερον ψυχὴ παρὰ σῶμα. Εἶνε ψυχὴ λογική, ἀθάνατος, μὲ δυνάμεις καὶ προσόντα ἀξιοθαύμαστα. Καὶ ἡ

ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ χρειάζεται, ὅπως τὸ σῶμα, τὴν ἀνάλογον φροντίδα, περιποίησιν, τροφήν, καλλιέργειαν. Πόσοι ὅμως ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὸ καθῆκον αὐτό; Καὶ πόσοι ἀφιερώνουν ἔστω μέρος μικρὸν ἀπὸ τὰς φροντίδας των εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ των, δηλαδὴ εἰς τὴν χριστιανικὴν μόρφωσίν του; Ἡ μόρφωσις αὐτὴ θὰ τὸ κάμῃ εἰκόνα ἔμψυχον καὶ ὁμοίωμα τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ τοῦ ἀσφαλίσῃ πραγματικὴν εὐτυχίαν. Διότι τί ὠφελεῖ τὸ ὑγιὲς σῶμα καὶ τὰ γράμματα καὶ αἱ γλῶσσαι καὶ αἱ σπουδαί, ὅταν ἡ ψυχὴ εἶνε διεφθαρμένη, ὅταν τὸ παιδὶ κυριεύεται ἀπὸ κακίας καὶ ἐλαττώματα, ὅταν σύρεται εἰς τοὺς δρόμους τῆς ἀσωτίας, ὅταν παρουσιάζῃ χαρακτῆρα ἐλεεινόν;

Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ προσέξετε οἱ γονεῖς τὸ ζήτημα αὐτό. Ἔχετε βεβαίως καθῆκον νὰ φροντίσετε διὰ τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ζωὴν τοῦ παιδιοῦ σας. Καὶ πρέπει νὰ προβλέψετε ὅλα ὅσα ἐνδιαφέρουν τὴν κοινωνικήν του ζωὴν καὶ σταδιοδρομίαν. Ἀλλὰ παραλλήλως πρὸς αὐτά, πρέπει νὰ ἐνδιαφερθῆτε καὶ διὰ τὸ ὑψηλότερον καὶ ἀναγκαιότερον ἔργον, τὴν χριστιανικὴν μόρφωσιν τῆς ψυχῆς των. Ἄλλως, ἐὰν περιορίσετε τὸ ἐνδιαφέρον σας μόνον καὶ μόνον εἰς τὰς σωματικὰς καὶ ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν παιδιῶν σας, θὰ εἶνε βαρεῖα ἡ εὐθύνη σας ἀπέναντι αὐτῶν, ἀπέναντι τῆς κοινωνίας καὶ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Θὰ εἰμποροῦμεν δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν κάμνετε διὰ τὰ παιδιά σας τίποτε περισσότερον καὶ τίποτε εὐγενέστερον ἀπὸ ὅ,τι κάμνουν διὰ τὰ νεογνά των καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα ζῷα.

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

ἢ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Ὅταν γίνω ἄνδρας, θὰ μάθω τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας· σήμερον ἠξεύρω μόνον, ὅσα ἡ παραμάνα μας μοῦ εἶπε.

Ἡ Εὐνίκη ἔφερεν ἐναλλὰξ τὰ βλέμματά της εἰς τὸν ἀδελφόν της καὶ εἰς ἕνα γιγάντιον Ρωμαῖον στρατιώτην, ὁ ὁποῖος περιεριγύριζεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ περιεργάζετο τοὺς δούλους, σὰν νὰ ἤθελε νὰ καταμετρήσῃ τὸ ἀνάστημα καθενὸς ἀπ' αὐτούς.

—Δὲν εἶσαι ἀκόμη ἄνδρας, ἀδελφέ μου.

—Δὲν εἶμαι, ἀλήθεια, παρὰ δέκα ἓξ ἐτῶν μόνον. Καὶ ὅμως. Εἶμαι πλέον ἄνδρας, εἶπεν ὁ Φοῖβος μὲ σοβαρὸν τόνον. Ναί, Εὐνίκη, ἔπαυσα νὰ εἶμαι ἕνα παιδί. Θὰ φέρωμαι τοῦ λοιποῦ σὰν μεγάλος, διὰ νὰ ἀπελευθερώσω σὲ καὶ νὰ ἐπανεύρω τὴν μητέρα μου, ἀφοῦ ζῇ ἀκόμη. Τὸ νὰ σκέπτωμαι σὲ καὶ αὐτήν, ἡ ὁποία, λέγουν, προσέβαλε τοὺς θεοὺς τῶν Ἀθηνῶν, αὐτὸ μὲ μετεμόρφωσεν εἰς ἄνδρα.

—Δὲν γνωρίζεις κανένα μέσον, ποὺ θὰ τὴν φανερώσῃ; Ὤ! Φοῖβε, μόνον ἂν ἤμεθα ἐλεύθεροι, θὰ ἐγυρίζαμεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ ἀρχίσωμεν τὰς ἐρεύνας μας.

Ὁ Φοῖβος, ἔπειτα ἀπὸ κάποιον δισταγμόν, ἔβγαλε κοκκινισμένος ἀπὸ τὸν κόλπον του δύο μικρὰ χειρόγραφα.

—Ἡ παραμάνα μας ἡ Τρυφῶσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μητέρα μου εἶχεν ἐμπιστευθῆ αὐτὴν τὴν παρακαταθήκην, μοῦ ἔδωσεν αὐτά, εἶπεν· ἕνα γιὰ μένα καὶ τὸ ἄλλο γιὰ σένα.

—Ἀ! Φοῖβέ μου, δεῖξέ τό μου, εἶπεν ἡ Εὐνίκη, καθὼς ὁ ἀδελφός της ἐξετύλιγεν ἕνα ἀπὸ τὰ χειρόγραφα.

Τὰ ἐκύτταξαν προσεκτικά· ἀλλὰ τί εἰμποροῦσαν νὰ κάμουν; οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος ἐγνώριζε νὰ διαβάζῃ.

—Πῶς θὰ ἤθελα νὰ μάθω τί σημαίνουν αὐτὰ τὰ γράμματα, ἀγαπητέ μου Φοῖβε! Ἐὰν εἰμπορέσω καμμιὰ φορά, θὰ μάθω νὰ διαβάζω.

Ὁ νέος ἥρπασε τὸ χειρόγραφον ἀπὸ τὰ χέρια της, ἐνῷ τὸ πρόσωπόν του ἐξέφραζε τὴν μεγαλυτέραν ταραχήν, καὶ ἐφώναξε:

—Εὐνίκη, μία Ἑλληνίς, ἡ ὁποία θέλει νὰ ἔχῃ τὴν ὑπόληψίν της, δὲν μαθαίνει ποτὲ ἐκεῖνο ποὺ εἰμπορεῖ νὰ τὴν προσβάλῃ. Δὲν θὰ μάθῃς, δὲν πρέπει νὰ μάθῃς νὰ διαβάζῃς. Εἰξεύρεις διατί ὁ πατέρας μου ἐμίσει τόσον τὴν ἐπιστήμην καὶ διατί δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ μάθω τίποτε;

Ἐκινοῦσε σπασμωδικῶς τὸ χειρόγραφον, ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι θὰ τὸ σχίσῃ.

Ἡ Εὐνίκη παρετήρει ἔκπληκτος, διότι δὲν εἰμποροῦσε νὰ καταλάβῃ διατί ὁ ἀδελφός της, ποὺ ἦτο πάντοτε τόσον γλυκὺς πρὸς αὐτήν, τῆς ὡμιλοῦσε τώρα μὲ τόσην ἔξαψιν.

—Τί θὰ πῇ αὐτό; Τί συμβαίνει;

—Εὐνίκη, ἡ μητέρα μας ἔχει γράψει αὐτὰς τὰς γραμμάς, εἶπεν ὁ Φοῖβος μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν.

Ἀλλ' ἡ Εὐνίκη, χωρὶς νὰ φαίνεται συγκινημένη, προσέθεσεν:

—Ὤ! πῶς ἤθελα νὰ ξεύρω νὰ διαβάζω!

—Ἡ Ἀθηνᾶ νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπὸ ἕνα τόσο μεγάλο δυστύχημα! ἀπήντησεν ὁ Φοῖβος μὲ ὕφος, ποὺ ἐφανέρωνε τὴν εὐλάβειάν του πρὸς τοὺς θεούς. Ἀδελφή μου, σοῦ δίδω αὐτὰ τὰ γραπτά, διότι αὐτὰ εἶναι πόθος καὶ ἐπιθυμία τῆς μητέρας μας· ἀλλὰ νὰ θυμᾶσαι, ὅτι κανεὶς δὲν πρέπει νὰ μάθῃ, ὅτι αὐτὴ ἐχάρηξε τὰς λέξεις αὐτὰς καὶ ὅτι γνωρίζει νὰ γράφῃ.

—Ἀλλὰ σύ, Φοῖβε, δὲν θὰ ἤθελες νὰ εὕξευρες τί μᾶς ἔγραψεν ἡ μητέρα μας; Δὲν θὰ μάθῃς νὰ διαβάζῃς;

Ὁ Φοῖβος ἐδίστασεν ὀλίγον προτοῦ ἀπαντήσῃ, ἐκοκκίνησε καὶ εἶπεν:

—Ἐὰν ἡ γνῶσις εἶναι ἐντροπὴ καὶ ἀτιμία διὰ τὰς γυναῖκας, εἶναι καλὴ διὰ τοὺς ἄνδρας.

—Ἴσως αὐτὸ νὰ ἐξώργισε τὴν Ἀθηνᾶν ἐναντίον τῆς μητέρας μας.

—Δι' αὐτὸ καὶ διὰ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἡ Τρυφῶσα δὲν ἠθέλησε νὰ μοῦ εἴπῃ. Ἀλλά..... ἐμπρός, Εὐνίκη, λησμόνησε ὅτι ἔχεις μητέρα, προσέθεσεν ὁ Φοῖβος ζωηρᾶς.

—Ἀδελφέ μου, θὰ σκέπτωμαι πάντοτε αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπες καί, ὅταν θὰ μεγαλώσω, ἐφωδιασμένη μὲ τὴν περγαμηνὴν αὐτήν, θὰ ἀναζητήσω τὴν μητέρα μου, διότι δὲν εἰμπορῶ νὰ λησμονήσω, ὅτι ἔχω μητέρα.

—Ἡ Τρυφῶσα δὲν μὲ ὑπεχρέωσε νὰ σοῦ ὁμιλήσω δι' αὐτὰ τὰ πράγματα πρὸ τοῦ χωρισμοῦ μας· καλύτερα θὰ ἔκαμνα νὰ μὴ σοῦ ὡμιλοῦσα ἀκόμη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Δι' ἕνα ἀναισχυντον ποιητικὸν ἐξάμβλωμα.

Ἐσπερινὴ ἐφημερίς, γνωστὴ διὰ τὴν σοβαρότητά της, ἐπανέρχεται εἰς τὸ ζήτημα τῶν βιβλίων ἐκείνων, «τὰ ὁποῖα ἐμφανιζόμενα ὑπὸ τὴν μορφὴν ἔργων τέχνης, ἐπιχειροῦν μὲ καταπληκτικὴν θρασύτητα νὰ κατεξευτελίσουν τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας λαὸς ὁλόκληρος ἀντλεῖ τὸ πολυτιμότερον πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς ὑπάρξεώς του». Ἀναφέρει συγκεκριμένως ποιητικὸν ἐξάμβλωμα, προσφάτως ἐκτεθὲν εἰς τὴν δημοσιότητα, τοῦ ὁποίου ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς δὲν τολμᾷ μὲν «νὰ βαστάσῃ δημοσίᾳ τὸ βάρος τῆς θρασύτητός του» καὶ κρύπτεται ὑπὸ ψευδώνυμον, ἔχει ὅμως τὴν ἀναισχυντίαν «νὰ παριστάνῃ τὸν Θεὸν τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας ὡς ἀνθρωποφάγον, εὐφραινόμενον ἀπὸ τὴν δυσωδίαν τῶν ἐν ἀποσυνθέσει πτωμάτων» νὰ ἐξυμνῇ δὲ «μὲ περιπαθεῖς στροφὰς λατρείας τὸ σύμβολον τοῦ κακοῦ».

Συνεχίζει, ὅτι τοιαῦτα βιβλία, ποὺ εἶναι «ἀληθεῖς δημόσιοι κίνδυνοι, ἑστίαι πνευματικῆς μολύνσεως καὶ ἠθικῆς πανώλους, κυκλοφοροῦν ἐν ἀπολύτῳ ἐλευθερίᾳ, ὑπὸ τὴν ἀνοχήν, ἂν ὄχι τὴν ὑποστήριξιν, τοῦ κράτους;» καὶ προσθέτει τὴν ἑξῆς χαρακτηριστικὴν τῆς κρατικῆς καταστάσεως πληροφορίαν: «Ὑπάρχει κάποια εἰδικὴ ὀργάνωσις, ἡ ὁποία συγκεντρώνει ὅλα αὐτὰ τὰ κακὰ βιβλία καὶ μὲ εἰδικὰ καροτσάκια, σταθμεύοντα ἐμπρὸς εἰς τὰς εἰσόδους τῶν ἐκπαιδευτηρίων, τὰ πωλεῖ εἰς ἐξευτελιστικὰς τιμὰς εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίας». Τελειώνει δὲ μὲ τὸ ἐρώτημα: «Συνεκινήθη ποτὲ κανεὶς ἁρμόδιος δι' αὐτὴν τὴν κατάστασιν;»

Κανείς!

Αὐτή, δυστυχῶς, ἡ ἀπάντησις πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα. Δὲν ὑπάρχει σήμερον κανεὶς ἁρμόδιος, ἱκανὸς νὰ συγκινηθῇ διὰ τὴν τοιαύτην κατάστασιν.

Καὶ τοῦτο εἶναι ἐπόμενον. Διότι, ὅταν κυβερνῆται καὶ πολιτικοὶ καταναλίσκουν καὶ φθείρουν ὅλον τὸ κῦρος, τὰς δυνάμεις, τὴν ζωτικότητά των, εἰς ἐκδηλώσεις ἀθεραπεύτου μίσους, εἰς ἀπειλὰς ἀλληλοεξοντώσεως καὶ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ζητοῦν νὰ παρασύρουν τὴν χώραν· ὅταν ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ κρατικὴ μηχανὴ ἀπασχολῆται μὲ τὰ προϊόντα τοῦ τοιούτου μίσους—ὡς νὰ μὴ ἔφθασαν ὅσα τὸ ἔθνος ἔπαθεν ἐπὶ μίαν εἰκοσαετίαν ἀπὸ τὸ ἀπαίσιον τοῦτο μῖσος, ποὺ κατήντησε κατάρα καὶ μάστιξ διὰ τὸν τόπον μας—πῶς νὰ συγκινηθοῦν διὰ τὴν ἠθικὴν ὑγείαν τῆς νεολαίας; Ὅταν κυριαρχῇ εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὴν καρδίαν τὸ μῖσος, ποὺ ἀποτελεῖ δεινὴν κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ Ἠθικῆς προσβολήν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἐνδιαφέρον καὶ συγκίνησις δι' ἄλλας κατὰ τῆς Θρησκείας καὶ Ἠθικῆς προσβολάς;

Τὸ εἰδικὸν Ὑπουργεῖον.

Εἰδικώτερον τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει φυσικῶς ἡ ἐπιτήρησις τοῦ Σχολείου καὶ ἡ προφύλαξις τῆς μαθητικῆς νεολαίας ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτά, μέχρις ἐσχάτων διηυθύνετο ἀπὸ τοὺς «μεταρρυθμιστάς», οἱ ὁποῖοι ηὐνόουν βιβλία προσβάλλοντα τὴν θρησκείαν καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆκον καὶ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τούτων τῆς ἠθικῆς πανώλους.

Ἀλλὰ καὶ τώρα τὸ Ὑπουργεῖον αὐτὸ δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ «μεταρρυθμισταὶ» ἐξέτρεψαν τὴν παιδείαν. Τὸ Ὑπουργεῖον αὐτό, μετὰ τὴν βραχεῖαν ὑπουργίαν τοῦ πρώην ὑπουργοῦ, ὁπότε ἤρχισε μία ἐκκαθάρισις καὶ ἐξυγίανσις, ὀφειλομένη εἰς τὴν προσωπικὴν ἐνέργειαν τοῦ ὑπουργοῦ ἐκείνου, ἔκοτε μένει κατ' οὐσίαν ἀκέφαλον. Διότι φαίνεται, δυστυχῶς, ὅτι ἀκέφαλος εἶναι καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως, διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος σαφοῦς, ὑγιοῦς, ἐμπνέοντος εἰς τὸ Σχολεῖον ζωὴν καὶ μεταδίδοντος κατεύθυνσιν. Καὶ εὑρίσκονται, φαίνεται, πολὺ πλησίον τῆς ἀληθείας αἱ καταγγελίαι ἐκπαιδευτικῶν, ὅτι παράγοντες ἰσχυροὶ τοῦ κυβερνῶντος κόμματος ἔχουν τὰς ἀντιλήψεις τῶν κομμουνιζόντων «μεταρρυθμιστῶν» καὶ εἶναι ὑποστηρικταὶ αὐτῶν!

Ἡ αὔξησις τῆς ἐγκληματικότητος.

Παρεινηρήθη ὀρθῶς, ὅτι οἱ καθημερινοὶ φόνοι—πολλάκις πολλοὶ εἰς μίαν ἡμέραν—ποὺ σημειοῦνται εἰς τὰς δύο πόλεις καὶ τὰς ἐπαρχίας, ἔχουν μίαν αἰτίαν εἰς τὸ γεγονός, ὅτι «ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ κακοῦργοι οὐδέποτε ἐκτίουν τὴν ἀρχικῶς εἰς αὐτοὺς ἐπιβληθεῖσαν ποινήν».

Ἀλλὰ παραλείπεται καὶ ἡ ἄλλη, ἀκόμη σημαντικωτέρα, αἰτία, ὅτι ἐδῶ δὲν καταδικάζονται κἂν εἰς ποινὴν πλεῖστοι ἐγκληματίαι. Διότι τὰ Κακουργοδικεῖα ἐδῶ ὑπάρχουν διὰ νὰ ἀθωώνουν μᾶλλον τοὺς ἐγκληματίας καὶ ὄχι διὰ νὰ τοὺς καταδικάζουν. Ἐφ' ὅσον εἰς τὰ ὀρκωτὰ λεγόμενα δικαστήρια, τοὺς δικαστάς—δηλαδὴ τὴν πλειοψηφίαν τῶν λαϊκῶν ἐνόρκων—τοὺς ἐκλέγει κατ' οὐσίαν ὁ συνήγορος τοῦ ἐγκληματίου, τοὺς ἐκλέγει δὲ ἀπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ κομματικοῦ του περιβάλλοντος καὶ τῆς προσωπικῆς του ἐπιρροῆς, καταντᾷ νὰ δικάζῃ ὁ συνήγορος τοῦ ἐγκληματίου. Καὶ αὐτὸς φυσικὰ κερδίζει εὔκολον νίκην, διὰ νὰ διδαχθῇ ὁ πελάτης του, ὅτι δύναται νὰ συνεχίζῃ τὸ ἔγκλημα ἀκινδύνως. Αὐτὴ εἶναι ἡ γενικωτέρα ἠθικὴ ἀντίληψις τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ μαρτυρία μιᾶς στατιστικῆς.

Ἀπὸ τὴν στατιστικὴν τῆς πωλήσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰ ἐν τῇ Βαλκανικῇ ὀρθόδοξα Κράτη, ἐξάγεται, ὅτι ἡ Ἑλλὰς (μὲ πληθυσμὸν 6 ἑκατομμύρια κατοίκων) ἀγοράζει ὑπερτετραπλάσια ἀντίτυπα Ἁγίας Γραφῆς ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν (ἡ ὁποία ἔχει τὸν αὐτὸν πληθυσμόν), 44% περισσότερα ἀπὸ τὴν Νοτιοσλαυΐαν (ἡ ὁποία ἔχει πληθυσμὸν ὑπερδιπλάσιον τῆς Ἑλλάδος) καὶ 80% περισσότερα ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν (ἡ ὁποία ἔχει τριπλάσιον πληθυσμόν). Ἤτοι, ἐνῷ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀντιστοιχεῖ 1 ἀντίτυπον διὰ 86 κατοίκους, εἰς τὴν Νοτιοσλαυΐαν ἀντιστοιχεῖ 1 διὰ 280 κατοίκους, εἰς τὴν Βουλγαρίαν 1 διὰ 320 καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν 1 διὰ 470 κατοίκους.

Καὶ ἡ μὲν τύφα τῆς ἀληθείας τοῦ θείου λόγου καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἠθικῆς εἶναι καταφανὴς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τῶν λεγομένων «ἀνωτέρων» τάξεων, τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν κεφαλῶν, εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἐμποδίζει τὸν λαὸν νὰ προκόψῃ εἰς τὴν ἠθικὴν ζωήν.

Τὸ μνημόσυνον τῶν μεγάλων ἐπιστημόνων.

Εἶναι πασίγνωστος ὁ Kepler, ὁ θεωρούμενος θεμελιωτὴς τῆς νεωτέρας ἀστρονομίας, διότι αἱ ἀνακαλύψεις του ἔδωκαν νέας κατευθύνσεις εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀστρονομικὴν ἐπιστήμην. Καὶ ὅμως ἦτο βαθέως ταπεινός. Ταύτης δὲ τῆς ταπεινώσεως τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβοῦς ἐπιστήμονος ἔκαμνε πρό τινων ἐτῶν τὸ μνημόσυνον διὰ τῶν ἀκολούθων λέξεων ὁ διάσημος Γάλλος μαθηματικὸς καὶ ἀκαδημαϊκὸς Bertrand:

«Ἔξοχος καὶ τολμηρὸς εἰς τὰς ἐρεύνας του ὁ Kepler, δὲν ὑπερηφανεύεται ὅταν εὑρίσκῃ· καὶ ἐν τῇ χαρᾷ τοῦ θριάμβου του, τὸν Θεὸν μόνον δοξάζει. Ἡ μεγάλη ψυχή του δὲν ἦτο κενόδοξος. Δὲν ἐπεθύμησεν οὔτε τὰς τιμάς, οὔτε τὰς ἐπευφημίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης δὲν δύναται οὔτε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ οὔτε νὰ τὴν σκιάσῃ. Καὶ οἱ πλανῆται διὰ τῆς σταθερᾶς διαδοχῆς τῶν κανονικῶν κινήσεών των, θὰ τὴν διηγοῦνται ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς.

Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Κ. Λαμπρόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Κυψέλης) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος· *Ταξιαρχῶν* (Πύλης Ἀγορᾶς) ὁ κ. Περικλῆς Φωτόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Ν. Κοκκινιᾶς) ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· Χ. Δέδες ἐν *Χανίοις*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Χρ. Παπαγιάννης ἐν *Μυτιλήνῃ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Κ. Χρόνης ἐν *Βεροίᾳ*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Δοβρίσης* καὶ Παν. Παπαγιάννης ἐν *Καρλοβασίῳ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι